

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

TERMIZ IQTISODIYOT VA SERVIS UNIVERSITETI

O'ZBEKISTON TARIXI
FANINING DASTURI

Bilim sohasi	200000 – San'at va gumanitar fanlar
Ta'lim sohasi	220000 – Gumanitar fanlar (tillardan tashqari)
Ta'lim yo'nalishi	60220300 – Tarix

Termiz-2024

Fan/modul kodi UZ1128		O'quv yili 2024-2025, 2025-2026, 2026-2027.	Semestr 1, 2, 3, 4, 5.	ECTS - Kreditlar 29
Fan/modul turi Majburiy		Ta'lim tili O'zbek		Haftadagi dars soati 6,5,4,6,8
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	O'zbekiston tarixi	430	440	870
2.	<p style="text-align: center;">I. Fanning mazmuni:</p> <p>Fanni o'qitishdan maqsad – tarixni davlat va jamiyat taraqqiyotining natijasi ekanligi, jamiyat rivojlanishida davlatchilikning muhim voqea hisoblanishi, tarixning keyingi taraqqiyot bosqichida fuqarolik jamiyatining paydo bo'lishi bilan fan, texnika, madaniyat, axborotlarni o'zlashtira borish, ularni jamiyatga hayotiga bog'liq bo'lgan hodisalarni ko'rsatishdir.</p> <p>Fanning vazifasi – jamiyat va davlatchilik taraqqiyotidagi uyg'unlik, farqlarini ajratish, tarix fanidagi yangi nazariyalarni tahlil etish, tarixning harakatlantiruvchi omillarini talabalarga ko'rsatib berish, tarix fanining asosiy yo'nalishlarini tahlil va tadqiq qilish malakasini hosil qilish, davlat va jamiyat taraqqiyotining rivojlanish omillarini tahlil qilishda tarix fanining o'rni tushuntirishdan iborat.</p> <p style="text-align: center;">II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari):</p> <p style="text-align: center;">II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:</p> <p style="text-align: center;">O'ZBEKISTON TARIXI I QISM (Eng qadimgi davri – VIII asrlar)</p> <p>1-mavzu. Kirish. O'zbekiston tarixi fanining predmeti, maqsadi, vazifalari, manba va asoslari</p> <p>O'zbekiston tarixi fanining ijtimoiy fanlar tizimida tutgan o'rni. Fanning maqsadi, vazifalari va ahamiyati. Fanning uslubiy, ilmiy-nazariy, g'oyaviy va falsafiy asoslari. O'zbekiston tarixining ilmiy-uslubiy tamoyillari hamda dolzarb masalalari. O'zbekistonning qadimgi va o'rta asrlar tarixini davrlashtirish. Jahon tarixini davrlashtirish to'g'risidagi nazariyalar. Manbashunoslik va tarixshunoslik masalari.</p> <p>O'zbekiston Respublikasi Birinchi Prezidenti Islom Karimovning asarlaridagi tarix, tarix fani va uning metodologiyasiga oid ilmiy-nazariy masalalar, tamoyil va yangicha yondashuvlar. Markaziy Osiyoda tarixiy- madaniy merosga munosabat, zamonaviy muammolar va ayrim yondashuvlar.</p> <p style="text-align: center;">2-mavzu. O'zbekiston tarixining eng qadimgi davri Insoniyatning dastlabki ajdodlari, ularning paydo bo'lishi to'g'risidagi</p>			

nazariyalar. Antropogenez jarayoni. Paleolit – qadimgi tosh davri tarixi. Mezolit – o‘rta tosh davri tarixi. Neolit – yangi tosh davri tarixi. Eneolit – mis-tosh davri tarixi.

3-mavzu. Bronza davri tarixi

Bronza davri va bronza quollarining xususiyati. Ziroatkorlar va chorvadorlar madaniyatlari doirasining kengayib borishi. Ijtimoiy – iqtisodiy munosabatlar. Aholi va etnik jarayonlar.

4-mavzu. O‘zbekiston davlatchiligining shakllanishi asoslari

Ilk davlatlar rivojlanishining davrlashtirilishi. Boshqaruv tizimi va ilk davlatlar paydo bo‘lishining ijtimoiy, iqtisodiy va siyosiy asoslari. Davlatchilikning kelib chiqishiga doir nazariyalar. Davlat turlari va shakllari. Boshqaruv tizimi.

5-mavzu. “Avesto” va zardushtiylik

“Avesto”ning tarixiy manba sifatidagi o‘rni. “Avesto” tili. “Avesto” va zaratushtra. “Avesto”da geografik-hududiy nomlar, ijtimoiy-iqtisodiy ma’lumotlar va siyosiy tarix. Diniy falsafa va dafn etish marosimlari. Axloqiy va huquqiy qoidalar, jinoyat va jazo turlari.

6-mavzu. Qadimgi davlatlar tarixi

Qadimgi fors bitiklari va ilk yunon manbalarida tarixiy – madaniy viloyatlar va qadimgi davlatlar. Farg‘ona va Choch. Qadimgi Baqtriya. So‘g‘diyona. Qadimgi Xorazm. Sak-massagetlar. Ular o‘rtasidagi o‘zaro aloqalar.

7-mavzu. O‘rta Osiyo Ahamoniylar davlati tarkibida(mill.avv. VI – IV asrlar)

Yozma manbalar. Ahamoniylar saltanatining tashkil topishi va O‘rta Osiyoni bosib olishi. Kir II va Doro I ning bosqinlari. To‘maris va Shiroqning jasoratlari. Frada qo‘zg‘oloni. Ijtimoiy–iqtisodiy hayot. Satrapliklardagi boshqaruv tizimi. Ahamoniylar davrida xo‘jalik, shaharlar, hunarmandchilik va savdo. Madaniy aloqalar. Madaniyat va din.

8-mavzu. Makedoniyalik AleksandrningBaqtriya va So‘g‘diyona ga yurishlari

Yozma manbalar. Arrian, Kvint Kursiy Ruf hikoyalari. Strabon “Geografiyasi” ma’lumotlari. Siyosiy voqealar. Makedoniyalik Aleksandrning harbiy yurishlari. Aleksandr va Spitaman. Yunon-makedonlarga qarshi kurash. Tarixiy geografiya.

9-mavzu. O‘zbekistonning antik davr davlatchiligi. Salavkiylar va Yunon-Baqtriya davlatlari

Makedoniyalik Aleksandrning vafoti va saltanatining parchalanishi. Ellin davlatlarining tashkil topishi. Salavkiylar davlati. Salavk I va Antiox davrida xo‘jalik va madaniy hayot. Salavkiylar davlatining kuchsizlanishi va parchalanishi. Salavkiylar davrida ellin madaniyatining tarqalishi va aralash madaniyatning shakllanishi.

Yunon–Baqtriya podsholigi, hududi va chegaralari. Ellin madaniyatining xususiyatlari.

10-mavzu. Xorazm, Qang‘, Dovon, Yuechji-Kushon va Kushon davlatlari

Xorazm davlati: shaharsozlik va me‘morchilik. Ijtimoiy–iqtisodiy munosabatlar. Tasviriy san‘at, yozuv va din. Qang‘ davlati: manbalar, tashkil topishi va chegaralari. Ijtimoiy tuzum, xo‘jaligi va shaharlari. Dovon davlati manbalari va chegaralari. Ijtimoiy–iqtisodiy hayot. Dovon – Xitoy munosabatlari.

Yuechji–Kushon va Kushon davlati. Kushon saltanatining tashkil topishi. Kanishka hukmronligi. Kushon, Xitoy, Rim munosabatlari. Kushonlar davri madaniyati. Kushon yozuvi. Kushonlar davri shimoliy Baqtriya shaharlari.

11-mavzu. Xioniylar, Kidariylar, Eftaliylar davlati

O‘rta Osiyoda “dehqonlar” tabaqasining vujudga kelishi. Kadivarlar, koshovarlar, chokarlar.

IV asrning 70-yillarida Xioniylar davlatining tashkil topishi. Xioniylar va Eron sosoniylari davlati o‘rtasidagi munosabatlar. O‘rta Osiyoga to‘xtar kidariylarning (V asrning 20-yillarida) kirib kelishi va o‘z hukmronligini o‘rnatishi.

V asrning o‘rtalarida Eftaliylarning O‘rta Osiyoga kirib kelishi. V asrning ikkinchi yarmi va VI asrning boshlarida Eftaliylar davlatining tashkil topishi. Hududi. Eron sosoniylari ustidan g‘alabasi. Eftaliylar davrida ijtimoiy-iqtisodiy hayot.

12-mavzu. Turk xoqonligi davrida O‘rta Osiyo

Turk xoqonligining tashkil topishi. Turk xoqonligining Eron va Vizantiya bilan munosabatlari. Turk xoqonligining boshqaruv tartibi. Sharqiy Turk xoqonligi va G‘arbiy Turk xoqonligi. G‘arbiy xoqonlikning kuchayishi. Ijtimoiy hayot. G‘arbiy Turk xoqonligi va Xitoy o‘rtasida iqtisodiy-savdo aloqalari.

Buxorodagi Abruy boshchiligidagi qo‘zg‘olon.

Samarqand ixshidlarining siyosiy nufuzi. Ma‘muriy birliklar. Samarqand (Kan), Buxoro, Maymurg‘, Ishtixon, Kushoniya, Omul, Andxoy, Kesh, Naxshab mulklari. So‘g‘dning xo‘jaligi va ijtimoiy hayoti. So‘g‘d ixshidlarining ajdodlari ibodatxonasi.

Farg‘ona, Xorazm va Chochning mustaqil hokimliklari. Farg‘ona afshinlari. Xorazmning afrig‘iy podsholari. Xorazmning Sharqiy Yevropa bilan savdo aloqalari. Choch tudunlari va Eloq dehqonlari. Choch va Eloqning xo‘jaligi va madaniy hayoti. Qazilma boyliklari. Savdo aloqalari.

13-mavzu. Arab xalifaligi davrida Movarounnahr va Xuroson

Ilmiy manbalar va tarixshunoslik. VI – VII asr boshlarida Arabiston yarimoroli va arab qabilalari. Muhammad (s.a.v.). Choriyorlar. O‘rta Osiyoning arablar tomonidan fath etilishi. Movarounnahr va Xuroson arab xalifaligi hukmronligi ostida. Arab xalifaligi istilosining oqibatlari. Islom dini va uning O‘rta Osiyoga tarqatilishi. Ma‘naviy madaniyatdagi o‘zgarishlar. Arab xalifaligining

mustamlakachilik, soliq siyosati.

Arablar bosqinidan so'ng Movarounnahr va Xurosonda ijtimoiy-iqtisodiy hayot. Movarounnahr va Xurosonda arablar bosqiniga qarshi xalq ozodlik harakatlari. Abu Muslim qo'zg'oloni. Sharik ibn Shayx ul-Mahriy qo'zg'oloni. Muqanna qo'zg'oloni. Movarounnahr va Xurosonda arab xalifaligi hukmronligiga qarshi xalq ozodlik harakatlarining oqibatlari.

O'ZBEKISTON TARIXI II QISM (IX – XV asrlar)

14-mavzu. Movarounnahr va Xurosonda mustaqil davlatlarning tashkil topishi. Tohiriylar davlati

Mavzuning manbalari. Mustaqil davlatlarning vujudga kelishidagi tarixiy shart-sharoitlar. IX asrning birinchi choragida xalifalikdagi ijtimoiy siyosiy ahvol. Tohir ibn Husayn va tohiriylar davlati. Tohiriylar davrida ijtimoiy hayot. Tohiriylar davlatining inqirozga uchrashi. Safforiylar davlatining tashkil topishi. Yoqub ibn Lays. Amr ibn Lays. Safforiylar davrida ijtimoiy iqtisodiy hayot.

15-mavzu. Somoniylar davlati

Manbalar. Somonxudotlar. Asad va uning o'g'illari. Nasr ibn Ahmad(865-892) davrida Somoniylar hokimiyatining Abossiyar xonligi tomonidan rasman tan olinishi. Ismoil Somoniy va uning islohotlari. Somoniylar davrida devonlar tizimi. Somoniylar davrida Movarounnahrda ijtimoiy, iqtisodiy hayot. Somoniylar hukmronligining tugatilishi.

16-mavzu. Qoraxoniylar davlati

Mavzuning tarixshunosligi. Qoraxoniylar sulolasining kelib chiqishi to'g'ridagi yangicha qarashlar. VIII asr boshlarida Yettisuv, Sharqiy Turkiston va Qashqarda yashovchi turkiy qabilalar (chig'il, ya'mo, o'g'iz va boshqalar). Qoraxoniylar sulolasining hokimiyatga kelishi. Qoraxoniylarning Movarounnahrda hujumlari. Movarounnahrda qoraxoniylar hukmronligining o'rnatilishi. Qoraxoniylar davlatining ikkiga bo'linishi. Sharqiy va G'arbiy Qoraxoniylar davlati. Qoraxitoylarning hujumlari (1137-1141). Qoraxoniylar davrida ijtimoiy-iqtisodiy hayot.

17-mavzu. G'aznaviylar va Saljuqiylar davlati. G'aznaviylar va Saljuqiylarning Xorazm bilan siyosiy munosabatlari.

Manbalar. G'aznaviylar davlatining tashkil topishi. Alp Tegin. Sobuq tegin. Mahmud G'aznaviy (998-1030) va uning somoniylar hamda qoraxoniylar bilan munosabati. Mahmud G'aznaviyning harbiy yurishlari. X-XI asrlarda Janubiy va Shimoliy Xorazm. Dandanakon jangi va g'aznaviylarning mag'lubiyati.

Sirdaryo etaklarida O'g'uz davlatining tashkil topishi. Saljuqiylarning Ma'sudga qarshi olib borgan kurashi. Sulton Sanjar davrida (1118-1157) saljuqiylar davlatining gullab yashnashi. Qoraxitoylarning hujumi; Qatvon cho'lidagi jang (1141) va saljuqiylarning mag'lubiyati. G'aznaviylar va saljuqiylar davrida

Xorazmning egallanishi va uning Xorazm ijtimoiy-iqtisodiy hayotiga ta'siri. G'aznaviylar va Saljuqiylar davrida ijtimoiy-iqtisodiy hayot.

18-mavzu. Xorazmshoh – Anushteginiylar davlati

Anushteginlar hokimiyatining vujudga kelishi. Qutbiddin Muhammad (1097-1127). Alouddin Muhammad Otsiz (1127-1156) Xorazmshoh el-Arslon (1156-1172). Alouddin Takesh va uning Xorazm davlati yuksalishdagi tutgan o'ri. Qutbiddin Muhammad Xorazmshoh (1200-1220). Xorazmshohlar davlatining gullab yashnashi. Qoraxitoylar bilan kurash. Xorazmning Movarounnahrda ta'sir doirasining kuchayishi. Buxoroda Malik Sanjar boshchiligidagi qo'zg'olon (1206-1207). 1212-yilgi Samarqand qo'zg'oloni. Xorazmshohlar davlatining inqirozi.

Xorazmshohlar davlatining tuzilishi. Harbiy tizimi. Majburiy umumxalq harbiy ta'lim tizimi. Qo'shinning tartibi. Qo'mondonlik. Xorazmshohning vazifalari. Xorazmshohlar davlatida shaharlar. Ichki va tashqi savdo. Tovar-pul munosabatlari. Qishloq xo'jaligi va yer-suv munosabatlari.

19-mavzu. O'rta Osiyo xalqlari tarixida IX–XII asrlarda yuz bergan

Uyg'onish davri. Ajdodlarimizning jahon sivilizatsiyasiga qo'shgan hissasi

Moddiy va ma'naviy madaniyatning yuksalishini ta'minlagan shart-sharoitlar. XI – XII asrlarda fan va madaniyatning yuksak cho'qqiga ko'tarilishi. Buyuk Ipak yo'lining fan va madaniyat ravnaqidagi tutgan o'ri. Xorazmdagi Ma'mun akademiyasi va uning fan rivojidadagi ahamiyati. Riyoziyot, falakiyot, kimyo, tibbiyot, jug'rofiya va ijtimoiy fanlarning rivoji. Buyuk qomusiy allomalar. Fanlarni tasniflash. Tarixiy fanlarning rivoji. Adabiyotning rivojlanishi. Kalom ilmi va grammatika. Hadis va fiqh ilmi taraqqiyoti.

20-mavzu. Buyuk ipak yo'li – muloqot va hamkorlik yo'li

Eng qadimgi aloqa yo'llari. Lojuvard yo'li. Transmintaqaviy va mintaqaviy yo'llar, mahalliy yo'llar. Dasht yo'li. Oltin yo'li. Shoh yo'li. Buyuk Ipak yo'lining shakllanishi va taraqqiyot bosqichlari. Buyuk Ipak yo'lining ahamiyati. Savdo yo'lida joylashgan shaharlar taraqqiyoti. O'rta asrlar davri savdo-iqtisodiy yo'llar. Buyuk Ipak yo'li va hozirgi zamon.

21-mavzu. Etnogenez va etnik tarix masalalari

Etnogenez va etnik jarayonlarning xususiyatlari. Qadimgi migratsiyalar va etnomadaniy jarayonlar. O'zbek xalqining shakllanish masalasi.

22-mavzu. Movarounnahr va Xurosonning mo'g'ullar tomonidan bosib olinishi

XII – XIII asrning boshlarida Mo'g'ulistondagi qabilalar va birlashgan mo'g'ul davlatining tashkil topishi (1206). Davlatning ichki tuzilishi. Chingizxonning harbiy islohati va bosqinchilik yurishlari. Chingizxonning Movarounnahrda hujumi. Buxoro va Samarqand jangi (1220) Sig'noq, O'zgan, Jandning olinishi (1220). Xo'jand mudofaasi va Temur Malikning jasorati.

Xorazmshoh Muhammadning Tabaristonga qochishi. Termizning bosib olinishi (1220). Gurganj mudofaasi (Najmiddin Kubro). Jaloliddin Manguberding jasoratlari. Jaloliddinning Xurosondagi dastlabki muvaffaqiyatlari. Parvon jangi. Sind jangi. Movarounnahr va Xurosonning mo'g'ullar tomonidan bosib olinishi. Xorazmshohlar davlati inqirozi. Xorazmshohlar davlati mag'lubiyatining sabablari.

23-mavzu. Movarounnahr Chig'atoy ulusi tarkibida

Mo'g'ullar istilosining oqibatlarini. Chingizxon tomonidan bosib olingan hududlarning o'z o'g'illariga bo'lib berishi. Chig'atoy ulusi va uning boshqaruv tizimi. Chig'atoy ulusida ijtimoiy hayot. Mahmud Tarobiy qo'zg'oloni (1238). Munkaxon (1251-1259) davrida Chig'atoy ulusining tugatilishi. XIII asrning 60-yillarida Olg'o'xon tomonidan Chig'atoy ulusining qayta tiklanishi. Mas'udbekning o'tkazgan pul islohati (1271). Kebekxonning pul islohatlari. Chig'atoy sulolasi hukmronligiga barham berilishi.

24-mavzu. Amir Temur davlatining tashkil topishi

Amir Temur buyuk sarkarda va davlat arbobi. Amir Temurning jahon tarixida tutgan o'rni. Temur tuzuklari tarixiy muhim manba. Amir Temur davriga oid manba va adabiyotlar. Amir Tumurning siyosiy maydonga chiqishi. Amir Temur Movarounnahr hukmdori deb e'lon qilinishi. Amir Temur davlatining tashkil topishi. Markazlashgan Amir Temur saltanatining tashkil topishi. Amir Temur saltanatining ma'muriy va harbiy tuzilishi.

25-mavzu. Amir Temur davrida siyosiy, ijtimoiy-iqtisodiy hayot

Amir Temur markazlashgan davlat boshqaruv siyosati. Ichki va tashqi siyosat. Pul va islohatlari. Suyurg'ol tizimi. Yer-suv taqsimoti. Harbiy va sud ishlari. Qishloq xo'jaligining ahvoli. Amir Temurning dehqonchilikni tiklash va rivojlantirishdagi ishlari. Sug'orish inshootlarining qurilishi. Soliq tizimi.

26-mavzu. Temuriylar davrida Movarounnahr va Xuroson

Temuriylar davriga oid manba va adabiyotlar. Amir Temur vafotidanso'ng, temuriylar o'rtasidagi taxt uchun kurash va Temur saltanatining parchalanishi. Temuriylar davrida Movarounnahr va Xurosonda siyosiy hayot. Shohruh Mirzoning va. Mirzo Ulug'bek davlati siyosiy tarixi. Mirzo Ulug'bening harbiy yurishlari. Mirzo Ulug'bek davrida ichki va tashqi siyosat. Abu Said va uning avlodlari davrida Movarounnahr siyosiy jarayonlar. So'nggi temuriylarning taxt uchun kurashi.

27-mavzu. Temuriylar hukmronligi davrida siyosiy, ijtimoiy-iqtisodiy hayot

Aholining turmush tarzi. Qishloq xo'jaligining ahvoli. Soliqlar va soliq tizimi. Sug'orish inshootlarining qurilishi, ichki va tashqi savdo. Bozorlarning madaniy markazlar sifatidagi ahamiyati. Xalqaro savdo yo'llari. Temuriylardavrida tashqi siyosat masalasi.

O‘ZBEKISTON TARIXI III QISM **(XVI asrdan – XIX asr o‘rtalari)**

28-mavzu. Movarounnahrda Shayboniylar sulolasining hukmronligining o‘rnatilishi va Buxoro xonligining tashkil topishi

Shayboniylar davri manba va adabiyotlari. Dashti Qipchoq va Movarounnahr o‘rtasidagi ijtimoiy-siyosiy munosabatlar. Muhammad Shayboniyxon tomonidan Movarounnahr va Xurosonning bosib olinishi. Temuriylar – Shayboniylar – Safaviylar o‘rtasidagi siyosiy munosabatlar.

Ubaydullaxon hukmronligi davri va Buxoro xonligining tashkil topishi. Abdullaxon II ning hokimiyatga kelishi va Movarounnahrda markazlashgan davlatning tashkil topishi. Abdullaxon II davrida Buxoro xonligining ijtimoiy-siyosiy yuksalishi. Ichki va tashqi siyosat. Shayboniylar davlatining inqirozi.

29-mavzu. Shayboniylar davrida Buxoro xonligining ijtimoiy- iqtisodiy hayoti

Shayboniylar davlatining ma‘muriy tuzilishi. Shayboniylarning pul islohotlari. Suyurg‘ol tizimi. Yer-suv taqsimoti. Harbiy va sud ishlari. Yer egaligi munosabatlari: iqto, suyurg‘ol, tanho, jogir. Sug‘orish tizimi va suv inshootlari. Soliq tizimi. Tashqi siyosat. Hindiston, Eron, Turkiya va Rossiya bilan munosabatlar.

30-mavzu. Buxoro xonligida Ashtarxoniylar sulolasihukmronligining o‘rnatilishi va siyosiy tarixi

Buxoro xonligida shayboniylar sulolasi hukmronliging inqirozi. Ashtarxoniylar sulolasining hokimiyatga kelishi. Ashtarxoniylar davrida Xiva xonligi va Buxoro munosabatlari. Subhonqulixon davrida Xivaning bo‘ysundirilishi. Eron – Buxoro – Hindiston o‘rtasidagi siyosiy munosabatlar.

31-mavzu. Ashtarxoniylar davrida Buxoro xonligida ijtimoiy-iqtisodiy hayot

Ashtarxoniylar davrida davlat boshqaruvi va Buxoro xonligining ma‘muriy-hududiy tuzilishi. Ijtimoiy tizimi va harbiy ahvoli. Buxoro xonligining iqtisodiy va harbiy ahvoli. Buxoro xonligining iqtisodiy ahvoli va soliq tizimi. Qishloq xo‘jaligi: dehqonchilik va chorvachilik. Hunarmandchilik va savdo markazlari.

32-mavzu. Buxoro amirligining tashkil topishi va siyosiy tarixi

Buxoro amirlik davriga oid manba va adabiyotlar. Mang‘itlar sulolasi va ularning hokimiyatga kelishi. Muhammad Rahimxon davrida Markaziy davlat hokimiyatini mustahkamlanishi va viloyatlarning bo‘ysundirilishi. Mang‘itlar hukmronligi davrida ichki nizolar va ziddiyatlar. Amir Shohmurodning hukmronligi davrida ijtimoiy-siyosiy vaziyat. Amir Haydar va Nasrullo hukmronligi davrida markaziy hokimiyatning mustahkamlanishi. Moliya, sud,

ma'muriy va harbiy islohatlar. Xiva xonligining Buxoroga hujumlari.

33-mavzu. Buxoro amirligining siyosiy, ijtimoiy-iqtisodiy hayoti

Amirlikda harbiy va sud ishlari. Yer-suv mulkchiligi: amlok, mulk, vaqf yerlari. Soliq va majburiyatlar. Qishloq xo'jaligi: sun'iy sug'orish tizimi, kanallar. Dehqonchilik va chorvachilik.

34-mavzu. Qo'qon xonligining tashkil topishi va siyosiy tarixi(XVIII – XIX asrning birinchi yarmi)

Qo'qon xonligiga oid manba va adabiyotlar. Farg'onada Minglar sulolasining hokimiyatga kelishi (1710). Shohruhbiy va uning vorislari davrida Qo'qon xonligi hududi kengayishi. Norbo'tabek davrida markaziy hokimiyatning mustahkamlanishi. Iqtisodiy hayotning jonlanishi. Olimxon davrida Qo'qonning siyosiy mavqeyining kuchayishi. Toshkent bekligining bo'ysundirilishi. Rossiya bilan savdo munosabatlari o'rnatilishi. Xalq qo'zg'oloni. Xudoyorxon davrida qipchoqlarning kuchayishi va Musulmonqul faoliyati. Qipchoqlar qirg'ini. Rossiya imperiyasi hujumlari arafasida Qo'qon xonligining siyosiy ahvoli.

35-mavzu. Qo'qon xonligining ijtimoiy-iqtisodiy hayoti.

Qo'qon xonligining ma'muriy tuzilishi. Ijtimoiy tabaqalar. Harbiy- ma'muriy amaldorlar. Iqtisodiy hayot: yer-mulk munosabatlari, qishloq xo'jaligi, hunarmandchilik va savdo. Sug'orish tizimi. Soliqlar va sud tizimi.

36-mavzu. Xiva xonligining tashkil topishi va siyosiy hayoti (XVI –XIX asrning birinchi yarmi)

Xiva xonligiga oid manba va adabiyotlar. Eron safaviylari bosqini. Shayboniylar davrida (1512-1770) siyosiy hokimiyat. Xiva – Buxoro – Eron munosabatlari. Xiva – Rossiya munosabatlari. Elbarsxon davrida Eron shohi Nodirshoh hujumi. Xivada siyosiy parokandalik. Qo'ng'iro't inoqlarining hokimiyatga kelishi (1770-1920). Siyosiy va iqtisodiy barqarorlik o'rnatilishi. Muhammad Rahimxon I davrida Xiva xonligining birlashtirilishi. Qoraqalpoqlarning Xivaga bo'ysundirilishi. Qoraqalpoqlar qo'zg'oloni. Rossiya bosqini arafasida Xiva xonligining siyosiy ahvoli.

37-mavzu. Xiva xonligining siyosiy, ijtimoiy-iqtisodiy hayoti

Xiva xonligining ma'muriy tuzilishi va ijtimoiy tizimi. Harbiy, sud va soliq tizimi. Qishloq xo'jaligi: dehqonchilik va chorvachilik. Sug'orish tizimi va kanallar. Said Muhammad Rahimxon II (Feruz) davrida ijtimoiy-iqtisodiy hayot.

38-mavzu. XVI – XIX asrlarda qoraqalpoqlar

Qoraqalpoqlar yozma manbalarda. Qoraqalpoq xalqining shakllanish jarayoni (VIII – X asr). Orol atrofi va Kerder viloyati. Qoraqalpoqlarning ko'chishi hamda o'troqlashuvi. O'rta Osiyo manbalarida alohida xalq sifatida tilga olinishi va davlatchiligi boshlanishi (XIV). Qoraqalpoq xalqining tashkil topishi (XVI). Qoraqalpoqlarning Surxandaryo va O'rta Zarafshonga ko'chishi (XVI – XVIII).

Qoraqalpoqlar xo‘jaligi. Shaharlari va ovullari.

O‘ZBEKISTON TARIXI IV QISM (XIX asr o‘rtalari – XX asr boshi)

39-mavzu. XIX asr o‘rtalarida o‘zbek xonliklardagi siyosiy va ijtimoiy-iqtisodiy hayot

XIX asr o‘rtalarida Qo‘qon xonligidagi siyosiy va ijtimoiy-iqtisodiy ahvol. Qo‘qon xonligi va Buxoro amirligi o‘rtasidagi munosabatlar. XIX asrning o‘rtalarida va ziddiyatlar, hokimiyat uchun kurash, siyosiy tarqoqlik. Ichki va tashqi savdo. Xonlikning siyosiy ijtimoiy iqtisodiy qoloqligining sabablari va uni oqibatlar. Amaldor va ruhoniylarni zulmi, oddiy xalqning ahvoli. Qo‘qon xonligidagi siyosiy jarayonlar. Yer egaligi shakllari va xo‘jaligi. Xonlikdagi savdo va tovar-pul munosabatlari

Buxoro amirligida siyosiy va ijtimoiy-iqtisodiy ahvol. Yer egaligi shakllari va xo‘jaligi. Soliq siyosati.

Xiva xonligidagi siyosiy va ijtimoiy-iqtisodiy ahvol. Yer egaligi shakllari, ijtimoiy-iqtisodiy hayotda dehqonchilikning tutgan o‘rni. Xo‘jaligi. Ichki va tashqi savdo. Xonliklarni tashqi siyosati. Rossiya imperiyasi bilan savdo va siyosiy aloqalari

40-mavzu. O‘rta Osiyo xonliklarining Rossiya imperiyasi tomonidan bosib olinishi

Turkiston o‘lkasining Rossiya imperiyasi mustamlakachiligi davri manbashunosligi va tarixshunosligi. Rossiya imperiyasining O‘rta Osiyo xonliklarga qarshi ekspansiyasi sabablari. O‘rta Osiyo masalasida ingliz-rus raqobati va uning keskinlashuvi.

Rossiya imperiyasi qo‘shinlarining Qo‘qon xonligi hududlaridagi dastlabki harbiy harakatlari. Oqmachit, Pishpek va To‘qmoq, Suzoq qal‘alarining egallanishi. Avliyoota, Turkiston va Chimkent shaharlarini bosib olishi. Rossiya imperiyasi qo‘shinlarining Toshkentga yurishi va shaharning egallanishi.

Rossiya imperiyasi va Buxoro qo‘shinlari o‘rtasidagi dastlabki harbiy to‘qnashuv. Jizzax ostonasidagi mag‘lubiyat. Samarqand va Kattaqo‘rg‘onning istilo qilinishi. Zirabuloqda Buxoro qo‘shinlarining mag‘lubiyati. Rossiya- Buxoro sulh shartnomalari. Amirlikni Rossiya protektoratiga aylanishi. Abdumalik to‘ra boshchiligidagi xalq harakatlari. 1873-yil Xiva xonligiga qarshi yurish. Gandimiyon shartnomasi. Xiva xonligining Rossiya protektoratiga aylanishi. XIX asrning 70-yillarida Qo‘qon xonligidagi siyosiy jarayonlar. Rossiya imperiyasi qo‘shinlarining Qo‘qon xonligiga kirib kelishi. Rossiya- Qo‘qon sulh shartnomalari. Qo‘qon xonligining tugatilishi. Turkiston general-gubernatorligining tarkibida Farg‘ona viloyatining tashkil etilishi.

41-mavzu. Rossiya imperiyasining Turkistondagi ma‘muriy boshqaruv tizimi va mustamlakachilik siyosati

Turkistonda Rossiya imperiyasi mustamlaka tizmining joriy etilishi.

Orenburg general-gubernatorligi tarkibida Turkiston viloyatining tashkil etilishi. Turkiston general-gubernatorligining tashkil etilishi. General-gubernatorlikning boshqaruv mexanizimi va funksiyalari. Turkiston general-gubernatorligi Rossiya imperiyasining Turkistondagi mustamlaka siyosati tayanchi. Rossiya imperiyasining Turkistondagi mustamlaka ma'muriy-boshqaruv siyosatining mohiyati. Turkiston o'lkasini boshqarish hususida 1865-1917-yillar qabul qilingan Nizomlar va ularning mustamlakachilik tizimini mustahkamlashdagi ahamiyati. Hokimiyat, politsiya va sud organlari, ularning jazolash funksiyalarini kengayishi. XIX asrning oxirlarida o'lkada milliy va mustamlaka zulmning kuchayishi

42-mavzu. XIX asrning 70-90-yillarida Turkiston o'lkasida xalq ozodlik harakatlari

XIX asr oxirlarida o'lka xalqlari turmush tarzining pasayib borishi. Milliy va mustamlaka zulmning kuchayishi, xalq ommasining norozilik harakatlari. XIX asrning 60-70-yillarida Qo'qon xonligidagi ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy tuzum. "Po'latxon" qo'zg'olonning kelib chiqishi. Qo'zg'olonning boshlanishi va borishi. Qo'zg'olon davrlari. Rus qo'shinlari tomonidan qo'zg'olonning bostirilishi va oqibatlari. Qurbonjon dodxox boshchiligidagi harakatlar.

1892-yilgi Toshkent "Vabo isyoni". Qo'zg'olonni keltirib chiqargan ijtimoiy-iqtisodiy va ma'naviy sabablar. 1892-yil Toshkent qo'zg'olonining o'ziga hos xususiyati. Mustamlaka ma'muriyati tomonidan qo'zg'olonning bostirilishi va oqibatlari. Qo'zg'olon ishtirokchilari ustidan o'tkazilgan sud jarayoni.

1898-yil Andijon qo'zg'oloni. Muhammad Ali Dukchi Eshon. Andijon qo'zg'olonining keltirib chiqargan asosiy sabablari. Qo'zg'olonning boshlanishi, borishi va bostirilishi oqibatlari. Qo'zg'olon qamrab olgan hududlar. Farg'ona vodiysi qo'zg'olonning asosiy markazi ekanligi. Qo'zg'olon ishtirokchilari ustidan olib borilgan sud-tergov jarayoni. XIX asrning 70-90-yillarida Turkiston o'lkasidagi qo'zg'olonlarning mahalliy aholisini milliy-ozodlik kurashida tutgan o'zni. Qo'zg'olonlarning tarixiy ahamiyati.

43-mavzu. XIX asrning ikkinchi yarmi – XX asr boshlarida Turkiston o'lkasidagi ijtimoiy-iqtisodiy hayot

Turkiston o'lkasida mustamlaka sharoitida ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy hayot. Turkiston o'lkasi xom ashyo manbai va tayyor mahsulot bozoriga aylantirilishi. Rossiya imperiyasining Turkiston o'lkasidagi agrar sohadagi siyosati. O'lkada paxta maydonlarining kengayib, paxta xosildorligining oshib borishi. Turkistonda temir yo'llarning qurilishi. Qizilravot-Ashxobod- Samarqand (1888), Toshkent-Orenburg (1900-1906) temir yo'llarining o'lkaijtimoiy-iqtisodiy hayotiga ta'siri. Temir yo'llarning qurilishi va uning mustamlaka manfaatlarga moslashtirilishi. Rossiya kapitalining o'lka iqtisodiyotiga kirib kelishi. Turkiston iqtisodiyotida Rossiya monopolistik mavqeining kuchayib borishi va uning oqibatlari. Turkiston o'lkasining Rossiya imperiyasi xom ashyo manbaiga aylantirilishini kuchaytirilishi. Rossiya imperiyasining Turkiston o'lkasiga aholini ko'chirish siyosati va uning o'lka iqtisodiy-ijtimoiy hayotiga ta'siri. Turkistonda

sanoat ishlab chiqarish. O'lkaga sanoat karxonalarini kirib kelishi va rivojlanishi. Turkistonda mahsulotni qayta ishlash sanoatini shakllanishi. Ishlab chiqaruvchi kuchlarning rivojlanishi. 1905-1907-yillardagi birinchi burjua inqilobi va uning Turkiston o'lkasiga ta'siri. Turkistonda favqulodda vaziyatning e'lon qilinishi. O'lkadagi ijtimoiy hayot. Metropolianing mustamlaka siyosatini kuchayishi.

44-mavzu. XIX asr oxiri – XX asr boshlarida Buxoro amirligi va Xiva xonligida ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy hayot

Buxoro amirligidagi siyosiy hayoti. Amirlikning ma'muriy-hududiy tuzilishi. Buxoro amirligida Rossiya siyosiy agentligi faoliyati. Aholining etnik tarkibi va soni. Buxoro amirligidagi iqtisodiy ko'rsatgichlar. Buxoro amirligidagi ijtimoiy-siyosiy ahvol. Qishloq xo'jaligi. Buxoro amirligi Rossiya bilan savdo-sotiq aloqalari. Buxoro amirligiga Rossiya moliya kapitalining kirib kelishi va Rossiya bojxona tizimiga kirib kelishi hamda uning oqibatlari. Buxoro amirligida ma'rifatparvarlik, yangi fikr va dunyoqarashning rivojlanishi "Yosh buxoroliklar" harakati.

XIX asr oxiri – XX asr boshlarida Xiva xonligidagi siyosiy jarayonlar. Xonlikning ma'muriy-hududiy tuzilishi. Xonligidagi iqtisodiy ko'rsatgichlar. Buxoro amirligidagi ijtimoiy-siyosiy ahvol. Qishloq xo'jaligi. Xiva xonligining Rossiya imperiyasi bilan savdo-sotiq aloqalari. Xiva xonligi iqtisodiyotiga Rossiya moliya kapitalining kirib kelishi va Rossiya bojxona tizimi joriy etilishi.

45-mavzu. Birinchi jahon urushining Turkiston o'lkasiga ta'siri. 1916-yil milliy – ozodlik harakati

Birinchi jahon urushini keltirib chiqargan sabablar. Rossiya imperiyasining urushga kirishi va urushning mustamlaka o'lkalarga ta'siri. Urush yillarida Turkiston o'lkasida ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy hayot. Mustamlaka zulmning kuchayishi. Turkiston o'lkasining Rossiya imperiyasi iqtisodiyotida tutgan o'rni. 1914-yil 26-iyul Turkiston o'lkasi "Favqulodda muhofaza holatida" deb e'lon qilinishi, mirshablik nazoratining kuchaytirilishi. Birinchi jahon urushining Turkiston xalqlari ijtimoiy-iqtisodiy turmush darajasiga ta'siri. Turkistonda harbiy sanoat qo'mitalarining vujudga kelishi va ularning qo'shinlar taminotida tutgan o'rni.

1916-yil 25-iyundagi podsho farmoni va uning mohiyati. Turkiston o'lkasi mahalliy xalqlarining farmonga munosabati. Turkiston o'lkasida aholini mardikorlikka olish bo'yicha safarbarlikning e'lon qilinishi va uni amalga oshirilishi. Turkiston aholisining mardikorlik safarbarligiga tortilishining o'lka ijtimoiy-iqtisodiy hayotiga ta'siri. 1916-yil Qo'zg'olonining turli viloyatlardagi o'ziga xos xususiyatlari (Xo'jand, Samarqand, Toshkent, Farg'ona, Jizzax va boshqalar). Qo'zg'olon harakatlarini mustamlakachilariga qarshi milliy-ozodlik kurashiga aylanishi. Jizzax milliy-ozodlik harakatining yorqin namunasi. Rossiyasi imperiyasi miliy-ozodlik harakatini bostirish uchun ko'rilgan chora- tadbirlar. 1916-yil qo'zg'olonining bostirilishi va uning oqibatlari.

46-mavzu. Turkiston o'lkasida jadidchilik harakati va siyosiy harakatlar

Jadidchilik harakatining vujudga kelishidagi tarixiy shart sharoitlar. Jadidchilik ijtimoiy-siyosiy, madaniy-ma'rifiy, g'oyaviy-mafkuraviy va istiqloqlilik harakati sifatida maydonga chiqishiga turtki bo'lgan omillar.

Turkiston o'lkasi jadidchilik harakati namoyondalari va ularning milliy uyg'onishda va o'zlikni anglashda tutgan o'rni. Munavvarqori Abdurashidxonov (1878 – 1931), Abdulla Avloniy (1878 – 1934), Behbudiy (1875 – 1919) va boshqalar faoliyati.

Jadid maktablari – “usuli savtiya” jadid maktablarining tashkil topishi va rivojlanishi. Jadid milliy matbuoti. Jadid madaniy-ma'rifiy tashkilotlari va jadid adabiyoti. Jadidlarning siyosiy qarashlari. Turkiston o'lkasida yangi siyosiy partiya va tashkilotlar. Demokratik g'oyalarning Turkiston o'lkasiga kirib kelishi. Milliy davlatchilikni tiklash g'oyasini kun tartibi qo'yilishi.

47-mavzu. XIX asr oxiri – XX asr boshlarida qoraqalpoqlarning siyosiy, ijtimoiy-iqtisodiy va madaniy hayoti

Rossiya imperiyasining qoraqalpoqlar borasidagi siyosati. Amudaryo bo'limining tashkil topishi. Mustamlaka boshqaruv tizimining o'rnatilishi. Tovar-pul munosabatlarining rivojlanishi. Bozor munosabatlarning paydo bo'lishi. Rus kapitali mavqeyining o'sib borishi. Savdo-sotiqning rivojlanishi. XIX asr oxiri – XX asr boshlarida Amudaryoning chap qirg'og'ida yashovchi qoraqalpoqlarning ijtimoiy-iqtisodiy ahvoli.

XIX asr oxiri – XX asr boshlarida qoraqalpoq xalqining madaniy hayoti. Qoraqalpoqlar madaniyati rivojlanishining ijtimoiy-siyosiy shart-sharoitlari va asosiy bosqichlari. Xalq ma'orifi. Madrasa. Maktab. Adabiyot va san'at. Kunxoja, Ajiniyoz. Berdaq, Otash, Sariboy. Musiqa madaniyati. 1916-yil milliy ozodlik kurashi davrida qoraqalpoqlar.

O'ZBEKISTON TARIXI V QISM (1917– 1991-yillar)

48-mavzu. 1917-yil fevral inqilobi va bolsheviklar tomonidan oktyabr davlat to'ntarilishini amalga oshirilishining Turkiston o'lkasiga ta'siri

1917-yil boshlarida Rossiyadagi siyosiy vaziyat, Petrograddagi inqilobiy voqealarning nihoyasiga yetishi. Monarxiyaning ag'darilishi. Qo'shhokimiyatchilik. Rossiyadagi fevral inqilobining Turkiston o'lkasi aholisining siyosiy jihatdan faollashishiga ta'siri. O'lkada siyosiy kuchlar nisbati. Sovetlarning tuzilishi, Turkiston komiteti va uning faoliyati. Toshkent soveti, Milliy demokratiya, jadidlar harakati, mahalliy jamoat tashkilotlarining tuzilishi va faollashuvi. Uch hokimiyatchilik. Xalq vakillarining birinchi majlisi. “Sho'roi islomiya” tashkilotining tuzilishi va uning faoliyati. Ishchi va soldat deputatlari Sovetlarining I Turkiston o'lkasi syezdi (1917-yil 7-15-aprel). Musulmonlarning Toshkentda o'tkazilgan Butunturkiston syezdi (1917-yil 16-23-aprel) va unda ko'rilgan masalalar. Butunturkiston musulmonlarining II o'lkasi syezdi (1917-yil sentabr). “Ittifoqi muslimin”ning tuzilishi. O'lkada “Oktabr to'ntarishi”ning amalga

oshirilishi, shahar va tumanlarda sovet hukumatining o'rnatilishi.

49-mavzu. Turkiston muxtoriyati – milliy demokratik davlatchilikning dastlabki tajribasi

Toshkentda Xalq Komissarlari Sovetining tashkil etilishi va faoliyati. Mahalliy siyosiy tashkilotlarning faoliyatini Qo'qondan turib davom ettirilishi. 1917-yil Qo'qon shahrida o'lka musulmonlarining IV favqulodda syezdining o'tkazilishi va Turkistonni Rossiya Federativ Respublikasi tarkibida hududiy jihatdan muhtor deb e'lon qilinishi. Turkiston muhtoriyati hukumatining tuzilishi, rahbarlari va ularning faoliyati. Turkistonda xalq hukumatini keng jamoatchilik tomonidan olqishlanishi. Turkiston Muxtoriyati hukumati tuzilganidan keyingi siyosiy kurashlar. Turkiston Muxtoriyatining sovet hukumati tomonidan tugatilishi. Qo'qon fojeasi, uning ayanchli oqibatlari va sovetlarning o'lkada yakka hukmron bo'lib qolishlari. Turkiston ASSRning tashkil etilishi (sovetlarning V o'lka syezdi) va boshqaruv xususiyatlari. Sovetlarning dastlabki iqtisodiy tadbirlari, "harbiy kommunizm" siyosati va uning oqibatlari.

50-mavzu. Turkistonda sovet hokimiyatiga qarshi qurolli harakat

Turkiston o'lkasida milliy ozodlik va istiqloq uchun harakatlarning boshlanishi, uning sabablari. Siyosiy vaziyat. Milliy vatanparvarlarning qo'lga qurol olishlari va bolsheviklar hukumatiga qarshi istiqloqlilik harakatini keng tus olishi. Harakatning kuchlari va bosqichlari. Farg'ona vodiysida istiqloqlilik harakati, ularning namoyondalari. Kichik va Katta Ergashlar. Muhammad Aminbek Ahmadbek o'g'li (Madaminbek), Shermuhammadbek va boshqalarning faoliyati. Turkistondagi istiqloqlilik harakatining o'ziga xos milliy xarakteri va xususiyatlari. Turkistonda qurolli harakatlarning bosqichlari. Ayrim guruhlarining bu harakatdan o'z manfaatlari yo'lida foydalanishga intilishi. Turkistonda mustamlakachilarga qarshi olib borilgan harakatlarning bostirilishi, uning sabablari va saboqlari.

51-mavzu. Turkistonda sovet boshqaruv tizimining mustahkamlanishi, ijtimoiy-iqtisodiy sohadagi o'zgarishlar va madaniy hayot

O'lkada sovet boshqaruv tizimining mustahkamlanishi. Moliya, sanoat tarmoqlari, transport, hunarmandchilikdagi o'zgarishlar. Iqtisod sohasidagi yangi chora tadbirlar. Yangi iqtisodiy siyosat (YAIS) (1921-yil) va uning asosiy mazmun - mohiyati. Soliqlar tizimini joriy etilishi. Turkiston iqtisodiyotidagi nomutanosibliklar. Turkiston Iqtisodiy Kengashi (Turk EKOSO)ning tuzilishi. TurkEKOSO tarkibida Davlat rejalashtirish Komissiyasi (Gosplan)ni tuzilishi. Pul islohoti, markaziy bank bo'linmalari, Turkiston banklarini tashkil etilishi. Sanoat va hunarmandchilik sohalariga nisbatan iqtisodiy siyosatdagi liberallashtirish (kelishuvchilik). Agrar sohadagi o'zgarishlar, yer munosabatlari, paxtachilik va u bilan bog'liq sanoat korxonalarini faoliyati. Shirkat xo'jaliklari, kooperatsiya turlari. Ijtimoiy hayotdagi ahvol. Sovet hukumati iqtisodiy siyosatining mustamlakachilik mohiyati. 1917-1924-yillardagi ma'naviy- madaniy jarayonlar.

52-mavzu. Xiva xonligi va Buxoro amirligining qizil armiya tomonidan tugatilishi. XXSR va BXS Rning tashkil topishi

1917-1920-yillarda Xiva xonligidagi ijtimoiy - iqtisodiy ahvol. Siyosiy o'zgarishlar (Yosh xivaliklar partiyasi faoliyati). Xonlikda vaziyatning keskinlashib borishi. Asfandiyorxonning olib borgan ichki va tashqi siyosati. Junaidxonning (1857-1938-yillar) faoliyati. Asfandiyorxonning o'ldirilishi va Said Abdullonning xon deb e'lon qilinishi va uning taxtdan voz kechishi. Hokimiyatni muvaqqat inqilobiy hukumat qo'liga o'tishi. 1920-1924-yillarda Xorazmdagi ijtimoiy-siyosiy jarayonlar, Butunxorazm birinchi qurultoyi va Xorazm Xalq Sovet respublikasi tuzilganligini e'lon qilinishi (1920-yil 26-aprel). Hukumat raisi Polvonniyoz Xoji Yusupov, muovnlari – Jumaniyoz Sultonmurodov, Qo'shmamedxon Sapiyevlar faoliyati. G'oyaviy-siyosiy kurash. Xorazmda vatanparvarlar harakati. Xalq xo'jaligining ahvoli, aholining turmush darajasi. 1917-1920-yillarda Buxoro amirligidagi ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy vaziyat. Amir Said Olimxon yuritgan ichki va tashqi siyosat. "Yosh buxoroliklar" tashkiloti faoliyati. 1918-yil mart oyi voqealari, vaziyatning keskinlashib borishi F.Kolesov voqeasi, Qizil tepa bitimi (1918-yil 25-mart).

F.Xo'jayev, A.Fitrat va boshqalarning milliy harakatlardagi faolliklari. Buxoro Xalq Sovet respublikasining tashkil etilishi va faoliyati. Buxoro va Xorazm Xalq Sovet respublikasida amalga oshirilgan ijtimoiy-iqtisodiy tadbirlar, ularning oqibatlarini. Buxoro va Xivada istiqloqlilik harakati. Ibrohim Laqay, Anvar Posho, Junaidxonlar faoliyati.

53-mavzu. O'rta Osiyoda milliy hududiy chegaralanish: maqsad va mohiyati. O'zbekiston SSRning tashkil topishi

O'rta Osiyo - Turkiston xalqlarining yagona va umumiy vatani, tarixan tarkib topgan uchta (Turkiston, Buxoro va Xorazm) davlatni markaz tomonidan tugatib, o'rniga yangi davlat tuzish g'oyasi. Milliy respublikalar va viloyatlar tuzishga ko'rsatma berilishi va uning siyosiy jihatdan asoslanishi. TASSRni bo'lib tashlash, Buxoro hamda Xorazm Xalq Sovet Respublikalarini tuzish uchun RKP(b) MK hamda Turkkomissiya tomonidan olib borilgan tadbirlar, tuzilgan loyihalar, o'tkazilgan tazyiqlar va chiqarilgan qarorlar. Turkkomissiya va bir guruh milliy yetakchilar o'rtasidagi munozarali nizolar. Mintaqaviy, milliy - hududiy jihatdan o'lkani qayta tuzish masalasini partiya tashkilotlarida muhokama qilinishi. Bu jarayonlarda O'rta Osiyo byurosi (Sredazbyuro)ning roli. O'rta Osiyoni chegaralash va milliy respublikalar tuzish masalasini Turkiston, Buxoro va Xorazm respublikalari MIQLari hamda Kompartiya majlislarida muhokama qilinishi va ularning chegaralanishga bildirgan munosabati, qabul qilingan rezolyutsiyalar. Milliy – hududiy chegaralanish. O'zbekiston SSRning tuzilishi. O'zbekiston SSR SSSR tarkibidagi ittifoqdosh respublika.

54-mavzu. O'zbekiston 1925-1941-yillarda

O'zbekistondagi ijtimoiy-siyosiy jarayonlar. SSSRda boshqaruvning ma'muriy-buyruqbozlik tuzumining qaror topishi va mustahkamlanishi. Partiyaning

davlat apparatini “mahalliyashtirish” niqobi ostida yurgizgan siyosati. O‘zbekiston SSRning yangi Konstitutsiyasini qabul qilinishi va uning respublikada ma’muriy-buyruqbozlik tizimini mustahkamlashdagi roli. Mustabid tuzumning qatag‘onlik siyosati. “O‘n sakkizlar guruhi”, “Inog‘omovchilik”, “Qosimovchilik”. Partiya, sovet xo‘jalik xodimlari, harbiylar, ziyolilar, ruhoniylar, ishchilar va kolxozchilar orasida ham “tozalash” ishlarini o‘tkazilishi. Milliy rahbar kadrlar hayoti va faoliyati. O‘zbekistonda ijtimoiy - iqtisodiy o‘zgarishlar. Sanoat korxonalarining tashkil etilishi va faoliyati. Kishloq xo‘jaligi, jamolashtirish siyosati va uning oqibatlarini.

Xalq ta’limi, maorif sohasida bajarilgan ishlar, maktab qurilishi. O‘qitishning shakl va usullari Sovet maktablari, an’anaviy jadid maktablarni tugatilishi, maktablarni pedagogik kadrlar bilan ta’minlanishi. Xalq ta’limi tizimidagi o‘zgarishlar. Mahalliy yozuvchilar asarlarining milliy qadriyatlarni yoqlash va himoya qilishdagi ahamiyati. XX asr 30-yillar boshlarida yozuvchi va adiblar faoliyati. O‘zbek Milliy dramaturgiyasi va musiqa, teatr va kino. Tasviriy va amaliy san’at. O‘zbek xotin-qizlari o‘rtasida olib borilgan tadbirlar va muammolar. “Hujum” kampaniyasining o‘tkazilishi. Xotin-qizlar

mehnatining ijtimoiy-iqtisodiy muammolari. O‘zbekiston milliy ziyolilari, ularning ijtimoiy mavqeyi. O‘zbek ziyolilarining mamlakatimizning aql- zakovati va salohiyatini oshirish yo‘lidagi hissalarini. Sovet davlati tomonidan “katta qirg‘in”ning amalga oshirilishi, qatag‘on siyosatining asoratlari (1937- 1938-yillar). O‘zbekistonning 1920-1930-yillardagi xalqaro aloqalari. Ilmiy- madaniy aloqalar. Xalqaro aloqalarning cheklanishi.

55-mavzu. O‘zbekiston Ikkinchi jahon urushi yillarida (1941-1945-yillar)

Ikkinchi jahon urushining boshlanishi, sabablari. Umumiy harbiy safarbarlik. O‘zbek xalqining yuksak gumanizmi. Urushning og‘ir yillarida o‘zbek xalqining ma’naviy-axloqiy xususiyatlari va insorparvarligining yorqin namoyon bo‘lishi. Respublika ijtimoiy-iqtisodiy salohiyatini urushga safarbar etilishi – frontga safarbar qilinganlardan tuzilgan milliy brigadalar. Ikkinchi jahon urushida Qoraqalpog‘iston respublikasi mehnatkashlarining faol ishtiroki. Qoraqalpog‘istonlik o‘g‘lonlarning jangohlardagi qahramonlik jasoratlari. Frontga yuborilgan qishloq xo‘jalik mahsulotlari. Aholining moddiy va maishiy ahvoli. Mudofaa uchun shaxsiy jamg‘armalar. Evakuatsiya qilingan aholiga hamda jangchilar oilalariga g‘amxo‘rlik va mehribonlik. Deportatsiya masalasi. Deportatsiya qilingan xalqlarning O‘zbekistondagi hayoti. Urush yillarida fan va madaniyat. Fanlar Akademiyasi va ilmiy tekshirish institutlarining faoliyati. Adabiyot va san’at.

56-mavzu. 1917-1991-yillarda Qoraqalpog‘iston (sovet hokimiyatini o‘rnatilishi va mustahkamlanishi)

1917-1918-yillarda Turkiston o‘lkasining Amudaryo bo‘limidagi siyosiy jarayonlar. Ijtimoiy-iqtisodiy vaziyat. Yer-suv munosabatlari. “Harbiy kommunizm” siyosati, yangi iqtisodiy siyosatning o‘tkazilishi. Sovetlar

hukmronligining Amudaryo viloyati iqtisodiyotiga salbiy ta'siri. Kadrlar masalasi, undagi nomutanosib siyosat, 1917-1924-yillarda Qoraqalpog'istonda sovet hokimiyati boshqaruv tizimining mastahkamalanishi va uning milliy siyosati. Milliy mustaqillik uchun kurashning davom etishi. Qoraqalpog'iston muhtor viloyatining tuzilishi (1925-yil fevral), xo'jalik tarmoqlaridagi o'zgarishlar. Qishloq xo'jaligidagi o'zgarishlarning xususiyatlari. Qoraqalpog'iston O'zbekiston tarkibida 40-80-yillarda ijtimoiy-iqtisodiy va madaniy hayot.

57-mavzu. O'zbekiston 1946-1985-yillarda

Urushdan keyingi yillarda O'zbekiston xalq xo'jaligini qayta tiklanishi. Siyosiy boshqaruvning xususiyatlari. Siyosiy qatag'onlarning yangi to'liqini. Respublika sanoat taraqqiyotining bir (tomonlama) yoqlama (yo'nalishi) ekstensiv rivojlanishi. Sanoat tarmoqlari. O'zbekistonning industrial rivojlanishi – ishchi va mutaxassis kadrlar tayyorlash. Agrar sohadagi yutuq va kamchiliklar, yangi yerlarni o'zlashtirilishi, paxta yakkahokimligining yanada mustahkamlanishi. XX asr 80-yillarda aholini xalq istemoli mollari bilan

ta'minlashdagi muammolar Respublikadagi madaniy va ma'naviy hayotga mafkuraviy tazyiqni kuchayishi. Ta'lim tizimi. Oliy o'quv yurtlari va ilmiy tekshirish institutlari faoliyati. Adabiyot va san'at.

Ekologik muammolarning yuzaga kelishi, keskinlashuvi va oqibatlari. Orol fojeasi.

58-mavzu. O'zbekiston 1985-1989-yillarda. Respublikada inqirozli jarayonlarning kuchayishi.

XX asr 80-yillarining o'rtalarida mamlakatdagi ijtimoiy, iqtisodiy va madaniy hayot. "Qayta qurish" siyosati. "Qayta qurish" yillarida O'zbekiston iqtisodiyotidagi turg'unlik jarayonlarning kuchayishi. O'zbekistonda ijtimoiy-siyosiy inqirozning yanada keskinlashuvi. O'zbekistonda markazning kadrlarga bo'lgan munosabati. Qatag'onlikning yangi to'liqini. "O'zbek ishi", "Paxta ishi" qatag'onlari. Millatlararo munosabatlarning keskinlashuvi.

III. Kurs ishi mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Kurs ishning taxminiy mavzulari:

1. Ibtidoiy jamoa davri tarixining manbashunosligi va tarixshunosligi.
2. Eneolit – mis-tosh davri tarixi.
3. Ibtidoiy e'tiqodlar va tasviriy san'atning paydo bo'lishi.
4. O'rta Osiyo ibtidoiy davri tarixining bosqichlari.
5. "Avesto"ning tarixiy manba sifatidagi o'rni. "Avesto" tili. "Avesto" va zaratushtra.
6. Ahamoniylar saltanatining tashkil topishi va O'rta Osiyoni bosib olishi.
7. Makedoniyalik Aleksandrning harbiy yurishlari. Aleksandr va Spitaman.
8. Salavkiylar davrida ellin madaniyatining tarqalishi va aralash madaniyatning shakllanishi.
9. Yuyechji-Kushon va Kushon davlati.

10. Eftaliylar davlati
11. Oʻrta Osiyoning arablar tomonidan bosib olinishi.
12. Arablar bosqinidan soʻng Movarounnahr va Xurosonda ijtimoiy-iqtisodiy hayot.
13. Movarounnahr va Xurosonda arablar bosqiniga qarshi xalq ozodlik harakatlari.
14. Abu Muslim qoʻzgʻaloni.
15. Somoniylarning davlat boshqaruvi va mudofaa tizimi
16. Somoniylar davrida Movarounnahrda ijtimoiy-iqtisodiy hayot.
17. Qoraxoniylar sulolasining hokimiyatga kelishi. Qoraxoniylarning Movarounnahrda hujumlari.
18. Xorazmshohlar davlati.
19. Gʻaznaviylar davlatining tashkil topishi.
20. IX – XII asrlarda Movarounnahr va Xurosonda madaniy hayot.
21. Movarounnahr va Xurosonning mugʻullar tomonidan bosib olinishi.
22. Chigʻatoy ulusida ijtimoiy hayot.
23. Mahmud Tarobiy qoʻzgʻaloni
24. Amir Temur va temuriylar davlatining gʻarb davlatlari bilan aloqalari
25. Amir Temur va temuriylar davlatining sharq davlatlari bilan munosabatlari.
26. Amir Temur davlat boshqaruvi tizimida sud-huquq munosabatlari.
27. Amir Temur davlatining tashkil topishi.
28. Amir Temurning harbiy yurishlari.
29. Anqara jangi va uning ahamiyati.
30. Amir Temur davri meʼmorchiligi.
31. Amir Temur davrida ijtimoiy va iqtisodiy hayot.
32. Amir Temur davrida ichki va tashqi siyosati.
33. Amir Temur va temuriylar davrida savdo va pul munosabatlari.
34. Temuriylar davrida saroy qabul marosimlari.
35. Amir Temurning suyurgʻol siyosati.
36. Temuriylar davrida Chigʻatoy “soxta xon”lari faoliyati.
37. Abu Said mirzo davrida Xuroson va Movarounnahr.
38. Temuriylar davrida irrigatsiya tizimi.
39. Temuriylar davrida Movarounnahr va Xurosondagi ijtimoiy va iqtisodiy hayot.
40. Shoxruh mirzo faoliyati.
41. Zahiriddin Muhammad Boburning hayoti va faoliyati.
42. Movarounnahrda Shayboniylar hukmronligining oʻrnatilishi.
43. Abdullaxon hukmronligi davrida Buxoro xonligi.
44. Ubaydullaxon – maʼrifatparvar hukmdor va sarkarda.
45. Shayboniylar va Safaviylar oʻrtasidagi harbiy-siyosiy munosabatlar.
46. Shayboniylar va Boburiylar oʻrtasidagi diplomatik munosabatlar.
47. Ashtarxoniy hukmdorlari faoliyati.
48. Ashtarxoniy va Safaviylar oʻrtasidagi munosabatlar.
49. Buxoro amirligida davlat boshqaruvi tizimi.
50. Buxoroning mangʻit amirlari tarixi.
51. Amir Shohmurod – shariatpanoh Buxoro amiri.
52. Amir Nasrulloning tarixiy portreti.

53. Buxoro amirligida savdo-tovar-pul munosabatlari.
54. Buxoro amirligi davlat boshqaruvida mansab va unvonlar.
55. Buxoro xonligida hunarmadchilik va savdo-sotiq munosabatlari.
56. Buxoro xonligining Shayboniylar davrida sud-huquq tizimi.
57. Qo‘qon xonligining tashkil topishi.
58. Qo‘qon xonligi davlat boshqaruvida mansab va unvonlar.
59. Qo‘qon xonligida ijtimoiy-iqtisodiy hayoti.
60. Umarxon – Amiriy faoliyati.
61. Qo‘qon xonligida harbiy qo‘shin va tarkibi.
62. Qo‘qon xonligida yer egaligi va sug‘orish tizimi.
63. Buxoro amirligi va Qo‘qon xonligi o‘rtasidagi munosabatlar.
64. Xiva xonligi Qo‘ng‘irotlar sulolasi davri tarixi.
65. Xiva xonligida yer-suv munosabatlari.
66. Xiva xonligida davlat boshqaruv tizimi va Kengash (Devon) faoliyati.
67. Xiva xonligining tashkil topishi va siyosiy tarixi.
68. Abulg‘oziy Bahodirxon faoliyati.
69. Muhammad Raximxon I – qo‘ng‘irotlari sulolasining yerik namoyandasi.
70. Xiva xonligi va Qoraqalpoqlar ijtimoiy, madaniy xayotining uyg‘unligi.
71. Qoraqalpoq xalqi va davlatining shakllanishi.
72. Qoraqalpoqlar ma‘naviy madaniyatining o‘ziga xosliklari.
73. O‘rta Osiyo xonliklarini Rossiya imperiyasini tomonidan bosib olinishi.
74. Turkiston general-gubernatorligini tashkil etilishi.
75. Rossiya imperiyasining Turkistondagi mustamlaka ma‘muriy-boshqaruv siyosatining mohiyati.
76. 1873-yil Xiva xonligiga qarshi yurish. Gandimiyon shartnomasi.
77. Rossiya imperiyasi va Buxoro qo‘shinlari o‘rtasidagi dastlabki harbiy to‘qnashuvlar.
78. Toshkent “Vabo isyoni”.
79. “Po‘latxon” qo‘zg‘oloni.
80. Andijon qo‘zg‘oloni. Dukchi eshon.
81. Turkiston general-gubernatorligining maorif sohasidagi siyosati.
82. XIX asr oxiri XX asr boshlarida Buxoro amirligi va Xiva xonligida ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy hayot.
83. Birinchi Jahon urushining Turkiston o‘lkasiga ta‘siri.
84. Jadidchilik harakatining vujudga kelishidagi tarixiy shart sharoitlar.
85. Jadid maktablari tashkil topishi va rivojlanishi.
86. Jadid milliy matbuoti.
87. 1917-yil fevral inqilobi va Oktabr to‘ntarishi.
88. Turkiston muxtoriyati – milliy demokratik davlatchilikning dastlabkitajribasi.
89. Farg‘ona vodiysida istiqlolchilik harakati, ularning namoyondalari.
90. Xiva xonligi va Buxoro amirligining qizil armiya tomonidan tugatilishi.
91. O‘zbekiston SSRning tashkil topishi.
92. O‘zbekiston ikkinchi jahon urushi yillarida (1941-1945-yillar).
93. O‘zbekiston mustaqillik yo‘lida (1985-1989-yillar).

IV. Seminar mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar.

Seminar mashg'ulotlarida talabalar "O'zbekiston tarixi" fanidan ma'ruza darslarida olgan nazariy bilimlarini mustahkamlash bilan birga, seminarlar mavzulari bo'yicha tayyorgarlik ko'rish jarayonida qo'shimcha adabiyotlar va tarixiy manbalar bilan tanishish orqali qo'shimcha bilim va xulosalar chiqarish ko'nikmalarini shakllantirishdan iborat. Natijada ularning bilim doiralari ilmiy jihatdan asoslangan holda kengayadi.

O'zbekiston tarixi fani bo'yicha seminar mashg'ulotlarining tavsiya etiladigan mavzulari:

1. Kirish. O'zbekiston tarixi fanining predmeti, maqsadi, vazifalari, manba va asoslari.
2. O'zbekiston tarixining eng qadimgi davri.
3. Bronza davri tarixi.
4. O'zbekiston davlatchiligining shakllanishi asoslari.
5. "Avesto" va zardo'shtiylik.
6. Qadimgi davlatlar tarixi.
7. O'rta Osiyo Ahamoniylar davlati tarkibida (mil.avv. VI – IV asrlar).
8. Makedoniyalik Aleksandrning Baqriya va So'g'diyonaga yurishlari .
9. O'zbekistonning antik davr davlatchiligi. Salavkiylar va Yunon–Baqtriya davlatlari.
10. Xorazm, Qang', Davan, Yuyechji-Kushon va Kushon davlatlari.
11. Xioniylar, Kidariylar, Eftaliylar davlati.
12. Turk xoqonligi davrida O'rta Osiyo.
13. Arab xalifaligi davrida Movarounnahr va Xuroson.
14. Movarounnahr va Xurosonda mustaqil davlatlarning tashkil topishi.
15. Tohiriylar va Safforiylar davlati.
16. Somoniylar davlati.
17. Qoraxoniylar davlati.
18. G'aznaviylar, Saljuqiylar va Xorazmning siyosiy munosabatlari.
19. Xorazmshoh - Anushtaginiylar davlati.
20. O'rta Osiyo xalqlari tarixida IX – XII asrlarda yuz bergan Uyg'onish davri. Ajdodlarimizning jahon sivilizatsiyasiga qo'shgan hissasi.
21. Buyuk ipak yo'li – muloqot va hamkorlik yo'li.
22. Etnogenez va etnik tarix masalalari.
23. Movarounnahr va Xurosonning mo'g'ullar tomonidan bosib olinishi.
24. Jaloliddin Manguberdi jasratlari.
25. Movarounnahr Chig'atoy ulusi tarkibida.
26. Amir Temur buyuk sarkarda va davlat arbobi.
27. Amir Temur davlatining tashkil topishi.
28. Amir Temur davrida siyosiy, ijtimoiy-iqtisodiy hayot.
29. Temuriylar davrida Movarounnahr va Xuroson.
30. Temuriylar hukmronligi davrida siyosiy, ijtimoiy-iqtisodiy hayot.
31. Movarounnahrda Shayboniylar sulolasining hukmronligining o'rnatilishi.

32. Buxoro xonligining tashkil topishi va siyosiy hayoti.
33. Shayboniylar davrida Buxoro xonligining ijtimoiy-iqtisodiy hayoti.
34. Buxoro xonligida Ashtarxoniylar sulolasi hukmronligining oʻrnatilishi va siyosiy tarixi.
35. Ashtarxoniylar davrida Buxoro xonligida ijtimoiy-iqtisodiy hayot.
36. Buxoro amirligining tashkil topishi va siyosiy tarixi.
37. Buxoro amirligining siyosiy, ijtimoiy-iqtisodiy hayoti.
38. Qoʻqon xonligining tashkil topishi va siyosiy tarixi (XVIII – XIX asrning birinchi yarmi).
39. Qoʻqon xonligining ijtimoiy-iqtisodiy hayoti.
40. Xiva xonligining tashkil topishi va siyosiy hayoti (XVI – XIX asrning birinchi yarmi).
41. Xiva xonligining siyosiy, ijtimoiy-iqtisodiy hayoti.
42. XVI – XIX asrlarda qoraqalpoqlar.
43. XIX asr oʻrtalarida oʻzbek xonliklaridagi siyosiy va ijtimoiy-iqtisodiy hayot.
44. Oʻrta Osiyo xonliklarini Rossiya imperiyasini tomonidan bosib olinishi. Rossiya imperiyasining Turkiston oʻlkasidagi mustamlaka maʼmuriy boshqaruv tizimi va mustamlakachilik siyosati.
45. XIX asrning 70-90-yillarida Turkiston oʻlkasida xalq harakatlari.
46. XIX asr oxiri XX asr boshlarida Buxoro amirligi va Xiva xonligida ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy hayot. XIX asr oxiri – XX asr boshlarida qoraqalpoqlar, ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy hayot.
47. Turkiston XX asr boshlarida (1900-1917-yillar). Birinchi Jahon urushining Turkiston oʻlkasiga taʼsiri. 1916 yil milliy-ozodlik harakati.
48. Turkiston oʻlkasida jadidchilik harakati va siyosiy harakatlar.
49. 1917-yil fevral inqilobi va Oktabr toʻntarishi. Turkiston muxtoriyati – milliy demokratik davlatchilikning dastlabki tajribasi.
50. Turkistonda sovet hokimiyatiga qarshi qurolli harakat.
51. Turkistonda sovet boshqaruv tizimining mustahkamlanishi, ijtimoiy- iqtisodiy sohadagi oʻzgarishlar.
52. Xiva xonligi va Buxoro amirligining qizil armiya tomonidan tugatilishi. XXSR va BXS Rning tashkil topishi. Oʻrta Osiyoda Milliy hududiy chegaralanishning oʻtkazilishi.
53. Oʻzbekiston 1925-1941-yillarda.
54. Oʻzbekiston ikkinchi jahon urushi yillarida (1941-1945-yillar).
55. 1917-1991-yillarda Qoraqalpogʻiston (sovet xokimiyatini oʻrnatilishi va mustahkamlanishi).
56. Oʻzbekiston 1946-1985-yillarda.
57. 1985-1991-yillarda Oʻzbekistondagi ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy jarayonlarning xususiyatlari.

Izoh: Ishchi fan dasturini shakllantirish jarayonida ishchi oʻquv rejada mazkur mashgʻulot turiga ajratilgan soat hajmiga mos ishlar tanlab bajariladi.

V. Mustaqil taʼlim va mustaqil ishlar

Mustaqil taʼlimdan koʻzlangan maqsad va vazifalar - bu talabalarda mustaqil

bilim olish ko‘nikmalarini shakllantirishdan iborat.

Mustaqil ta‘lim seminar mashg‘ulotlariga tayyorgarlik ko‘rishdan tashqari fan dasturida ko‘rsatilmagan, ammo fan bo‘yicha talabning bilim doirasini kengaytiruvchi qo‘shimcha mavzular doirasida berilgan topshiriqlarni bajarishni o‘z ichiga oladi.

Mustaqil ta‘lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. O‘rta Osiyoning ibtidoiy davri tarixiga oid adabiyotlar bibliografiyasi ro‘yhatini tuzish.
2. O‘rta Osiyodagi ilk paleolit davri ibtidoiy manzilgohlari xaritasini tuzish.
3. O‘rta Osiyodagi o‘rta paleolit davri ibtidoiy manzilgohlari xaritasini tuzish.
4. O‘rta Osiyodagi so‘nggi paleolit davri ibtidoiy manzilgohlari xaritasini tuzish.
5. O‘rta Osiyodagi mezolit davri ibtidoiy manzilgohlari xaritasini tuzish.
6. O‘rta Osiyodagi neolit davri ibtidoiy manzilgohlari xaritasini tuzish.
7. O‘rta Osiyodagi eneolit davri ibtidoiy manzilgohlari xaritasini tuzish.
8. O‘rta Osiyodagi bronza davri ibtidoiy manzilgohlari xaritasini tuzish.
9. O‘rta Osiyolik mashhur arxeologlar haqida biografik ma‘lumotlar to‘plash.
10. O‘rta Osiyodagi ibtidoiy tasviriy san‘at asarlari bo‘yicha albom to‘plash.
11. Har bir mavzuga oid adabiyotlar ro‘yhatini tuzish.
12. O‘zbekiston Davlat tarixi muzeyining ekspozitsiyalarini o‘rganish.
13. Milliy qahramonlar To‘maris, Shiroq va Spitamen haqida tarixiy esseyozish.
14. Aleksandr Makedonskiyning harbiy yurishlari xaritasini chizish.
15. Internet sahifalaridan Aleksandr Makedonskiyning O‘rta Osiyoga yurishiga oid materiallar to‘plash.
16. “Buyuk Ipak yo‘li – muloqot yo‘li” mavzusida ilmiy maqola yozish.
17. O‘rta Osiyoda buddaviylikning yoyilishi haqida referat yozish.
18. Zardushtiylik e‘tiqodi va O‘rta Osiyo mavzuida kichik tadqiqot olib borish.
19. Ellin davrida O‘rta Osiyo madaniyati mavzusida albom tayyorlash.
20. Qadimgi yozuvlar haqida (Xorazm, Kushon, Baqtriya, Eftal yozuvlarining tarixi) ma‘ruza tayyorlash.
21. “Islom va uning mohiyati” mavzusida referat tayyorlash.
22. Islomdagi mazhablar tarixidan tarixiy ma‘lumotnoma to‘plash.
23. Arab xalifalari shajarasini tuzish.
24. Xadisi-sharif umuminsoniy qadriyat haqida tarixiy esse yozish.
25. Qur‘oni Karimning o‘rganilishi tarixidan mavzusida ilmiy maqola tayyorlash.
26. “Islom va tasviriy san‘at” mavzusidagi munozaraga materiallar tayyorlash.
27. O‘zbekiston tarixi muzeyidan qadimgi davrga oid ekspozitsiyalarni o‘rganish.
28. O‘zbekistondagi muqaddas qadamjolar ro‘yhatini tuzish.
29. Imom Buxoriy buyuk muhaddis alloma haqida ma‘ruza tayyorlash.
30. “Burhoniddin Marg‘inoniy va O‘rta Osiyo fiqh maktabi” mavzusida yozma ish yozish.
31. Somoniylar shajarasini tuzish.
32. Qoraxoniylar shajarasini tuzish.

33. Saljuqiylar shajarasini tuzish.
34. G'aznaviylar shajarasini tuzish.
35. Xorazmshohlar shajarasini tuzish.
36. "Vatan Ozodligi va Jaloliddin Manguberdi" mavzusida insho yozish.
37. Ulug'bek davriga oid olimlar ro'yhatini tuzish.
38. Temuriy hukmdorlar ro'yxatini tuzish.
39. Temur davlatining tuzilishi chizmasini chizish.
40. Internet yordamida xorijda Temur haqida chop etilgan kitoblarning ro'yhatini tuzish.
41. Temur va temuriylar muzeyi ekspozitsiyalari bilan tanishish natijasida Temurning harbiy yurishlari bo'yicha xaritalar chizish.
42. Temur va temuriylar davri me'moriy yodgorliklari tarixini aks ettiruvchi fotoalbom tayyorlash.
43. Temuriylar shajarasini tuzish
44. XVI – XIX asrlarda tarixshunoslik.
45. O'zbek xonliklari davrida oid manbalar va adabiyotlar.
46. O'zbek xonliklarining siyosiy xaritasi.
47. O'zbek xonliklarida etnik qabilalarning joylashuvi.
48. XVI – XIX asrlarda aholining maishiy turmush tarzi.
49. O'zbek xalqining shakllanish jarayonlari.
50. Shayboniylar davrida ijtimoiy tizimi.
51. Abdullaxon yirik davlat arbobi mavzusida tezis tayyorlash.
52. Shayboniylarning davlat boshqaruvi tizimi.
53. Shayboniylar davlatida mahalliy boshqaruv tizimi.
54. Shayboniylar harbiy qo'shinining tuzilishi.
55. Buxoro xonligida yer egaligi shakllari.
56. Buxoro amirligida saroy unvonlari va mansablari.
57. Qo'qon xonligida saroy unvonlari va mansablari.
58. Qo'qon xonligida harbiy-ma'muriy mansablar va unvonlar.
59. Qo'qon xonligida diniy unvon va mansablar.
60. Xiva xonligida oliy darajali saroy unvonlari va mansablari.
61. Xiva xonligida Kengash (Devon) tarkibi va faoliyati.
62. O'zbek xonliklarining o'zaro munosabatlari va xalqaro savdo-diplomatik aloqalari.
63. O'zbek xonliklari va milliy g'oya.
64. O'zbekiston Davlat tarixi muzeyi ekspozitsiyalari va zaxira fondlarida ishlash.
65. O'rta Osiyo xonliklarini chor Rossiyasi tomonidan bosib olinishiga bag'ishlangan ko'rgazmalarni yozib chiqish (Qo'qon, Buxoro, Xiva xonliklari).
66. Muzey zahira fondlarida saqlanayotgan ko'rgazmalar katalogini tuzib chiqish.
67. O'rganilayotgan davr bo'yicha arxiv fondlari katalogini tuzish (masalan: mavzu: 1916 yil milliy-ozodlik harakati. Toshkent shahri misolida).
68. Jadidchilik harakatining ijtimoiy-siyosiy mohiyati va jadidlar tafakkuri.

	<p>69. Alisher Navoiy nomidagi O‘zbekiston Milliy Kutubxonasi “Nodir kitoblar” fondida saqlanayotgan “Turkiston to‘plami” jamlamasi asosida mustamlaka tarixiga oid maqolalarni o‘rganish.</p> <p>70. O‘zbekiston tarixiga oid (XIX asr ikkinchi yarmi – XX asr II yarmiga oid) internet saytlarini o‘rganish (masalan Turkiston muhtoriyati mavzusi).</p> <p>71. Sovetlarning YAIS (NEP) siyosatini adabiyotlarda yoritilishini ilmiy taxlil qilish.</p> <p>72. Milliy chegaralanish siyosati. Maqsad va vazifalar.</p> <p>73. 1917-1924-yillarda Buxoro hududi.</p> <p>74. Amir Said Olimxonning “Buxoro xalqining xasrati tarixi”. – T.; Fan,1991, asarining tafsiloti.</p> <p>75. “Yosh Buxoroliklar” tashkiloti haqida referat yozish.</p> <p>76. Fayzulla Xo‘jayev. 1-2-3-tomlar, – T.: Fan, 1976-1980 y. kitoblari ustida ishlash va maqola yozish.</p> <p>77. Ma’naviyat va milliylik uchun kurash (1917-1924 y).</p> <p>78. “Chig‘atoy guringi” (1919-1921 y.) tashkiloti (Munavvar Qori, Fitrat, Cho‘lpon, A.Qodiriy va b.) faoliyatini o‘rganish va referat yozish.</p> <p>79. O‘zbekistonda mustabid ma’muriy-buyruqbozlik tizimini shakllanishi.</p> <p>80. Qatag‘onlik va jamolashtirish siyosati va uning fojiiyaviy oqibatlari.</p> <p>81. Qatag‘on qurbonlari muzey materiallarini o‘rganish bo‘yicha referat yozish.</p> <p>82. O‘zbekistonlik jangchilarning frontlardagi faoliyati.</p> <p>83. Mustaqil o‘zlashtiriladigan mavzular bo‘yicha talabalar tomonidan referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi. O‘zbekistonda ijtimoiy sohada amalga oshirilayotgan o‘zgarishlar.</p> <p>84. Mustaqillik yillarida davlat boshqaruvi tizimida amalga oshirilgan islohotlar.</p> <p>85. Yuksak ma’naviyatli yoshlarni tarbiyalashda O‘rta Osiyo allomalari ilmiy merosining o‘rni (allomalarning ilmiy faoliyati misolida).</p> <p>86. O‘zbekiston Respublikasida ommaviy axborot vositalarining faoliyati (o‘zgarish va muammolar)</p> <p>87. Qishloq xo‘jaligi va sanoat sohasidagi o‘zgarishlar.</p> <p>88. O‘zbekistonda inson huquqlariva erkinliklarika folatining yaratilishi.</p> <p>89. O‘zbekistonda amalga oshirilayotgan islohotlarning yangi bosqichlari</p> <p>90. O‘zbekiston Respublikasida ta’lim tizimida yangi islohotlarning amalga oshirilishi.</p> <p>91. O‘zbekistonning tashqi siyosati borasidagi yangi davr.</p>
3.	<p>VI. Fan o‘qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)</p> <p>Fanni o‘zlashtirish natijasida talaba:</p> <ul style="list-style-type: none"> • O‘zbekiston tarixining asosiy bosqichlari; O‘zbekiston tarixining ma’lum bir tarixiy hodisalari; jahon tarixida O‘zbekistonning tutgan o‘rni; • zamonaviy jarayonlarda O‘zbekistonning jahon hamjamiyati bilan integratsiyasi; tarixiylik va xolislik nuqtayi nazaridan O‘zbekiston tarixi muammolarning ishlab chiqilishi jarayonlarini bilishi kerak; • O‘zbekiston tarixining dolzarb muammolarini o‘rganish va metodologiyasini

	<p>ishlab chiqishda milliy g'oyaning ahamiyati; O'zbekiston tarixining turli davrlaridagi tarixiy jarayonlarning o'ziga xosligi haqida; O'zbekistonning mustaqil davlat sifatida rivojlanishi; tarix fani ijtimoiy tafakkur mahsuli ekanligi, ijtimoiy fanlar rivojida tarix fanining muhim voqealar bilan bog'liqligini bilish ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.</p> <p>Vatan tarixini bilish; ma'naviy-milliy va umuminsoniy masalalar bo'yicha o'z qarashlarini ilmiy asoslashni va ifodalashni bilishi, milliy mustaqillik g'oyalariga amal qiladigan faol hayotiy dunyoqarashga ega bo'lishi; bakalavriat yo'nalishiga mutanosib ravishda raqobatbardosh umumkasbiy tayyorgarlikka ega bo'lishi; yangi bilimlarni mustaqil egallay olishi, o'z faoliyatini ilmiy asosda tashkil etishi va o'zini kamolotga yetkazish ustida ishlay bilishi; ta'lim yo'nalishi bo'yicha oliy ma'lumotli shaxslarga tegishli lavozimlarning bo'sh o'rinlarida mustaqil ishlay olish tajribasiga ega bo'lishi; bakalavriatning tegishli yo'nalishi doirasida tanlangan ixtisoslik bo'yicha magistratura oliy ta'limini davom ettirish malakalariga ega bo'lishi kerak.</p>
4.	<p style="text-align: center;">VII. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • seminarlar (mantiqiy fiklash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • individual loyihalar; • jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.
5.	<p style="text-align: center;">VIII. Kreditlarni olish uchun talablar:</p> <p>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni topshirish.</p>
7.	<p style="text-align: center;">Asosiy adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. O'zbekiston tarixi. Oliy o'quv yurtlarining tarix fakulteti talabalari uchun darslik / Mas'ul muharrir A.S.Sagdullayev. – Toshkent, 2024. 2. O'zbekiston tarixi. I va II kitoblar. Oliy o'quv yurtlarining tarix fakulteti talabalari uchun darslik / Mas'ul muharrir A.S.Sagdullayev. – Toshkent, 2021. 3. Eshov B., Odilov A. O'zbekiston tarixi. I va II kitoblar. – Toshkent, Donishmand ziyosi, 2020. <p style="text-align: center;">Qo'shimcha adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мирзиёев Ш.М. Ҳозирги замон ва Янги Ўзбекистон. – Toshkent: O'zbekiston, 2024. 2. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekistonda erkin va farovon yashaylik. T.5 – Toshkent: O'zbekiston, 2023. 3. Mirziyoyev Sh. M. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi. To'ldirilgan ikkinchi nashri. – Toshkent: O'zbekiston, 2022. 4. Karimov I.A. Tarixiy xotirasiz kelajak yo'q. – Toshkent: Sharq, 1998.

5. Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat-yengilmas kuch. –T.: Ma'naviyat, 2008.
6. 12.Karimov I.A. O'zbekiston mustaqillikka erishish ostonasida. – Toshkent.O'zbekiston, 2011.
7. O'zbekiston tarixi. Oliy o'quv yurtlarining tarix fakulteti talabalari uchun darslik / Mas'ul muharrir A.S.Sagdullayev. – Toshkent, 2019.
8. Кобзева О.П. История Узбекистана. Учебноэ пособиэ. -Т.: Тамаддун, 2023.
9. O'zbekiston tarixi. (Eng qadimgi davrdan bugungi kungacha) I-X jild. Asqarov A. [va boshq.] Toshkent: Ma'naviyat, 2023.
10. Tarix shohidligi va saboqlari: chorizm va sovet mustamlakachiligi davrida O'zbekiston milliy boyliklarining o'zlashtirilishi. \ Loyiha rahbari, Mas'ul muharrir: D.A.Alimova. – T.: Sharq, 2001.
11. Yunusova X.E. O'zbekistonda millatlararo munosabatlar va ma'naviy jarayonlar (XX asr 80-yillari misolida). – Toshkent: Abu matbuot-konsalt, 2009.
12. Qoraqalpog'iston tarixi (1917-1994 yy.). – Nukus, 1995.
13. Haydarov M. O'zbekistonda sovet davlat boshqaruv tizimi: bosqichlari va mohiyati (1925-1941 yy). O'quv qo'llanma. – T., 2019.
14. Hofiz Tanish Buxoriy. Abdullanoma. I-II jild. T.: Sharq, 1999-2000.
15. Abulg'ozii. Shajarai turk. T.: Cho'lpon, 1990.
16. Zahiriddin Muhammad Bobur. Boburnoma. – T.: Yangi asr avlodi, 2015.
17. Ziyoyev H.Z. Buyuk Amir Temur saltanati va uning taqdiri.– T.: Ma'naviyat. 2008.
18. Ziyoev X. Turkistonda Rossiya tajovuzi va hukmronligiga qarshi kurash. T., 1998.
19. O'zbekiston tarixi (1917-1991 yillar). 1-2-tom. Mas'ul muharrirlar: R.Abdullaev, Q. Rajabov, M. Rahimov. –Toshkent: O'zbekiston, 2019.
20. Usarov U.A. O'zbekiston tarixi. 4-qism. XIX asr o'rtalari – XX asr boshlari. (Seminar mashg'uloti va mustaqil ta'lim mavzularini mustahkamlash uchun). Uslubiy qo'llanma. – Toshkent: 2024.– 92 b.
21. Nasaviy. Siyrat as-Sulton Jaloliddin Manguberdi. -T.: 1999.
22. Nizomulmulk. Siyosatnoma. - T.: Adolat, 1997.
23. Nizomiddin Shomiy. Zafarnoma. -T.: O'zbekiston, 1996.
24. Rajabov Q., Inoyatov S. Buxoro tarixi. T.: Tafakkur, 2016.
25. Raxmonov N. Turk xoqonligi. - T., 1993.

Axborot manbaalari

1. www.ziyonet.uz.
2. www.edu.uz.
3. www.google.uz.
4. www.fvat.uz.
5. www.mirknig.ru.

8.	O‘quv dasturi Termiz iqtisodiyot va servis universiteti Kengashining 2024-yil 30-avgustdagi bayonnomasi bilan tasdiqlangan.
9.	<p>Fan/modul uchun mas’ullar:</p> <p>Qabulov E.A.– TISU Ilmiy ishlar va innovatsiya bo‘yicha prorektori, t.f.d., professor.</p> <p>Allamuratov Sh.A. – TISU “Tarix” kafedrası dotsenti v.b., t.f.f.d. (PhD).</p> <p>Eshqurbonov S.B. – TISU “Ijtimoiy-gumanitar fanlar” kafedrası mudiri, t.f.f.d. (PhD).</p>
10	<p>Taqrizchilar:</p> <p>Tursunov S.N. – Termiz davlat universiteti “Jahon tarixi” kafedrası mudiri, t.f.d., professor.</p> <p>Isayev O. – Termiz davlat pedagogika instituti “Tarix va uni o‘qitish metodikasi” kafedrası mudiri, t.f.f.d. (PhD).</p>

